

SVEŠVALODA 9. klasei (angļu, franču, vācu)

Centralizētā eksāmena programma

Saturs

1. Centralizētā eksāmena mērķis un adresāts	2
2. Vērtēšanas saturs	2
2.1. Valodas apguves līmenis	2
2.2. Sasniedzamo rezultātu veids un grupa	2
2.3. Izziņas darbības līmenis	4
3. Centralizētā eksāmena uzbūve	5
4. Centralizētā eksāmena piekļuves nosacījumi	11
5. Nepieciešamo resursu nodrošinājums	11
6. Vērtēšanas kārtība un kritēriji	11
7. Palīgīdzekļi, kurus atļauts izmantot centralizētā eksāmena darba laikā	11
Pielikumi	12
1. pielikums. Rakstīšanas daļas vērtēšanas kritēriji (20 punkti)	12
2. pielikums. Runāšanas daļas vērtēšanas kritēriji (25 punkti)	13

1. Centralizētā eksāmena mērķis un adresāts

Centralizētā eksāmena (turpmāk – eksāmens) mērķis ir novērtēt skolēnu sniegumu svešvalodā atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumiem Nr. 747 “Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem” (turpmāk – standarts) un standarta 2. pielikumam “Sasniedzamie rezultāti valodu mācību jomā, beidzot 3., 6. un 9. klasi”, identificēt un izvērtēt, cik lielā mērā ir apgūti plānotie sasniežamie rezultāti (turpmāk – SR).

Eksāmena adresāts – skolēni, kuri ir apguvuši valodu mācību jomas sasniežamos rezultātus svešvalodā, beidzot 9. klasi.

2. Vērtēšanas saturs

Eksāmens novērtē skolēnu sniegumu svešvalodā uztveres un producēšanas darbībās, kā arī to savstarpējā mijiedarbībā. Eksāmens pārbauda skolēnu spēju saprast un lietot literāro valodu, runājot un rakstot par sev zināmām tēmām, ar kurām saskaras personiskajā, mācību un sabiedriskajā jomā.

Eksāmena vērtēšanas saturu raksturo trīs kategorijas:

- 1) valodas apguves līmenis;
- 2) sasniežamo rezultātu veids un grupa;
- 3) izziņas darbības līmenis.

2.1. Valodas apguves līmenis

Atbilstoši standarta 2. pielikuma 4.1. punktam, “beidzot 9. klasi, skolēns spēj saprast svarīgāko skaidros izteikumos literārā valodā par zināmiem tematiem tekstos, kas saistīti ar darbu, skolu, brīvo laiku. Spēj gandrīz vienmēr tikt galā situācijās, kādas var rasties, ceļojot pa vietām, kur runā apgūstamajā valodā. Spēj izveidot vienkāršu, saistītu tekstu par tuviem vai personīgi interesējošiem tematiem. Spēj aprakstīt pieredzēto, notikumus, sapņus, cerības un centienus, īsi pamatot un paskaidrot savus uzskatus, plānus (valodas apguves līmenis B1)”. Attiecīgi eksāmena saturs izstrādāts atbilstoši standartā plānoto skolēna SR grupām, beidzot 9. klasi, saskaņojot tās ar Eiropas kopīgo pamatnostādņu (turpmāk – EKP) valodas B1 līmeņa aprakstiem. Eksāmena saturs iekļauj saziņas uzdevumus, kurus var veikt valodas lietotājs B1 līmenī, iesaistoties valodas komunikatīvajās darbībās un lietojot atbilstošas saziņas stratēģijas.

Lai veiktu saziņas uzdevumus, valodas lietotājiem ir jāiesaistās valodas komunikatīvajās darbībās un jālieto saziņas stratēģijas. Produktīvās darbības uzdevumi un stratēģijas ietver gan mutiskas, gan rakstiskas darbības. Receptīvās darbības un stratēģijas ietver mutvārdu un rakstveida informācijas uztveri, sapratni, izpratni un novērtēšanu. Interaktīvajās darbībās valodas lietotājs pārmaiņus darbojas gan kā runātājs, gan kā klausītājs kopā ar vēl vienu vai vairākiem sarunas partneriem, tā, sadarbojoties nozīmes veidošanā, rodas sarunas diskurss.

2.2. Sasniežamo rezultātu veids un grupa

Eksāmens dod skolēnam iespēju pārbaudīt savas zināšanas un izpratni, prasmes, ieradumus un zināšanu, izpratnes un prasmju kombinācijas, kuras skolēns svešvalodā ir apguvis.

Skolēnam plānotie SR ir četru veidu:

- 1) zināšanas un izpratne;
- 2) prasmju grupas;
- 3) ieradumi;
- 4) zināšanu, izpratnes, prasmju un ieradumu kombinācijas.

Katram sasniedzamo rezultātu veidam ir norādītas sasniedzamo rezultātu grupas, kuras aptver standartā noteikto mācību saturu un tiek pārbaudītas/mērītas eksāmenā (1. tabula).

Zināšanu un izpratnes pārbaude aptver visas svešvalodu standarta galvenās daļas: konteksts, tekstveide un zināšanas par valodas sistēmu. Zināšanas un izpratni skolēns demonstrē, piemēram, atbildot uz jautājumiem par dzirdēto vai izlasīto, izsakot savas domas, izvēloties atbilstošus formulējumus un ievērojot valodas lietošanas principus. Zināšanas un izpratne ir visu prasmju un kombināciju sastāvdaļa un ir vērtētas integrēti. Skolēns demonstrē zināšanas par valodas sistēmu un valodas līdzekļu lietojuma atbilstību saziņas mērķim, izvēloties kontekstam un tekstam piemērotu leksiku, savienojot vārdus, frāzes un izteicienus teikumos, veidojot tekstu, lietojot atbilstošas kategorijas, elementus, vārdšķiras un struktūras.

Prasmju apguvi raksturo SR grupas, kuras ietver valodas uztveri, lasot un klausoties tekstu, tekstu veidošanu un producēšanu, mijiedarbību/sadarbību. Tās ir būtiskas mācību priekšmeta specifiskās prasmes, domāšanas un caurviju prasmes. Prasmju apguvi skolēns atklāj darbībā, piemēram, klausās un lasa tekstus, iegūstot konkrēto informāciju vai uztverot teksta galveno domu; plāno un veido tekstus svešvalodā, izsaka un pamato savu viedokli, iesaistās un uztur sarunu, lietojot atbilstošas saziņas un sadarbības stratēģijas, ievērojot runātāja un klausītāja kultūru.

Ievērojot to, ka **ieradumu** vērtēšanai nozīmīgi ir novērot skolēna darbību ilgākā laikposmā, eksāmenā tiešā veidā ieradumi netiek vērtēti. Tajā pašā laikā ieradumi, kas mērķtiecīgi veidoti mācību procesā, nozīmīgi ietekmē skolēnu sniegumu, piemēram, skolēna spēja izvēlēties uzdevumam atbilstošas lasīšanas un klausīšanās stratēģijas, regulāri kontrolēt savas valodas kvalitāti un iederību noteiktā situācijā, kā arī ieradums sava teksta veidošanu sākt ar plānu un melnrakstu, pamatot un paskaidrot savas atbildes. Tādējādi varētu teikt, ka skolēnu ieradumi eksāmenā tiek vērtēti netieši, integrējot šo vērtējumu noteiktos prasmju kritērijos.

Zināšanu, izpratnes un prasmju kombināciju apguvi skolēns demonstrē darbībā, integrējot visas iepriekš minētās sastāvdaļas uz problēmas risinājumu orientētos uzdevumos. Zināšanu, izpratnes, prasmju un ieradumu kombinācijas skolēns demonstrē darbībā, jaunās, tai skaitā reālās dzīves situācijās, risinot piedāvātās problēmas, mērķtiecīgi izmantojot un pārveidojot informāciju, lietojot atbilstošas saziņas un sadarbības stratēģijas, ievērojot saziņas kontekstu.

1. tabula. Sasniedzamo rezultātu veidi, grupas un to īpatsvars eksāmenā.

Sasniedzamo rezultātu veids un grupa		Īpatsvars (%)
Zināšanas un izpratne	Demonstrē izpratni un zināšanas par: • valodas līdzekļu lietojuma atbilstību saziņas situācijai; • daudzveidīgām valodas lietojuma stratēģijām; • uzvedības un saskarsmes normām; • dažādiem teksta veidiem, tekstu uzbūves principiem, mērķiem un stilistisko nokrāsu; • teksta vienotības un saskaņotības principiem; • valodas fonētiskās, gramatiskās un leksiski semantiskās struktūras normām.	integrēti
Prasmju grupas	Uztver un iegūst informāciju, caurskatot un pārskatot tekstu. Formulē secinājumus par tekstu mērķi, saturu un struktūru.	25
	Klausās tekstus, uztver un iegūst informāciju, formulē secinājumu par paustām idejām, viedokļiem, attieksmēm.	25
	Producē un publisko loģiski saistītu runātu un rakstītu tekstu.	25
	Mijiedarbība un sadarbība: lieto atbilstošas saziņas un sadarbības stratēģijas.	5
Zināšanu, izpratnes un prasmju kombinācija	Problēmrisināšana: • mērķtiecīgi izmanto iegūto informāciju, idejas, pārdomas savos mutvārdu un rakstveida tekstos atbilstoši saziņas kontekstam.	20

2.3. Izziņas darbības līmenis

Skolēna zināšanas, prasmes un kompetences tiek vērtētas, izmantojot kognitīvās jeb izziņas darbības līmeņus atbilstoši SOLO (Structure of Observed Learning Outcomes) jeb novēroto mācīšanās rezultātu taksonomijai, kurā skolēna sniegums tiek raksturots, analizējot ideju jeb struktūrelementu skaitu un saišu kvalitāti starp šiem struktūrelementiem. Eksāmena lasīšanas un klausīšanās daļās pārbaudītas skolēna zināšanas un prasmes I – III izziņas darbības līmenī, savukārt runāšanas un rakstīšanas daļas ir vērstas uz III un IV izziņas darbības līmeņa aktualizāciju, jo skolēns lieto valodas zināšanas un prasmes jaunās situācijās, atklājot izpratni par valodas lietojuma atbilstību saziņas situācijai un kontekstam.

2. tabula. Izziņas darbības līmeņu raksturojums un to īpatsvars eksāmenā.

Izziņas darbības līmenis un tā apraksts		Īpatsvars (%)
I	Uztver un lieto atsevišķas frāzes un teikumus svešvalodā. Saprot īsu vienkāršu tekstu saturu.	20±5
II	Piemēro valodas struktūras attiecīgajai situācijai, izprot situāciju un tās dalībnieku vajadzības.	25±5
III	Lieto valodas zināšanas un prasmes, uzskatāmi atklājot izpratni par valodas lietojuma atbilstību saziņas mērķim.	30±5
IV	Lieto valodas zināšanas un prasmes, veidojot saistītu tekstu jaunā saziņas situācijā, ievērojot tās kontekstu.	25±5

3. Centralizētā eksāmena uzbūve

Eksāmenam ir četras daļas:

1. daļa – lasīšana (rakstveidā);
2. daļa – klausīšanās (rakstveidā);
3. daļa – rakstīšana (rakstveidā);
4. daļa – runāšana (mutvārdos).

Eksāmena uzdevumi veidoti attiecīgajā svešvalodā. Darbam ir viens variants. Eksāmena uzbūve, punktu, uzdevumu skaits, daļu īpatsvars un izpildei paredzētais laiks apkopots 3. tabulā.

3. tabula. Eksāmena uzbūve

Eksāmena daļa	Uzdevumu skaits	Maksimālais iegūstamo punktu skaits	Daļas īpatsvars (%)	Izpildes laiks (min)
Lasīšana	3	20	25	50 (+10 min atbilžu lapas aizpildīšanai)
Klausīšanās	3	20	25	25 (+10 min atbilžu lapas aizpildīšanai)
Rakstīšana	1	20	25	40
Runāšana	1	$25 \times 0,8 = 20$	25	15 – 20 (ieskaitot gatavošanās laiku)

Uztveres (klausīšanās un lasīšanas) darbību pārbaudes uzdevumi

Uztveres darbību pārbaudē skolēns demonstrē savas zināšanas un prasmes saistībā ar lasīšanas un klausīšanās valoddarbības prasmēm. Lasīšanas un klausīšanās uzdevumi B1 līmenī pārbauda skolēnu spēju saprast svarīgāko skaidros izteikumos literārā valodā par zināmiem tematiem tekstos, kas saistīti ar darbu, skolu, brīvo laiku.

Skolēns demonstrē prasmes saprast dažādu tekstu nolūku, uztvert galveno domu un būtību, uztverot gan vispārīgo, gan atsevišķas detaļas; iegūt tieši izteiktu konkrētu informāciju, idejas, viedokļus; saprast galvenos secinājumus loģiski pamatotos tekstos, izsekot argumentācijai loģiski pamatotos tekstos, uztvert svarīgākos jautājumus.

Producēšanas un mijiedarbības (rakstīšana un runāšana) darbību pārbaudes uzdevumi

Rakstīšana

Rakstīšanas daļu veido viens uzdevums, kurā pārbauda skolēnu prasmi uzrakstīt saistītu un secīgu tekstu (piemēram, apraksts, stāsts, raksts, personiskā vēstule utt.), ievērojot piedāvātās saziņas situācijas kontekstu (ko atklāj iedevums un norādījumi) un lietojot svešvalodu atbilstoši EKP B1 līmeņa prasībām. Savā tekstā (ap 200 vārdu) skolēns izpilda dažādas valodas funkcijas, samērā precīzi pauž informāciju un izsaka savas domas par piedāvāto saziņas situāciju, pauž savu attieksmi un paskaidro to.

Runāšana

Skolēni piedalās runāšanas daļā pāros. Mutvārdu pārbaudi veido viens uzdevums, kas sastāv no trīs daļām: sava viedokļa paušana monologrunā un mijiedarbība dialogā, uzdodot ar sarunas partnera viedokli saistītus jautājumus un panākot vienošanos, kā arī atbildot uz diviem jautājumiem, kurus uzdod mutvārdu daļas intervētājs. Runāšanā pārbauda skolēna prasmi paust savas domas un attieksmi, paskaidrojot to (producēšanas darbības). Skolēns demonstrē mijiedarbību, izmantojot uztveres un produktīvās stratēģijas, iesaistoties sarunā un uzturot to, uzklusot otra viedokli, noskaidrojot attieksmi un atbildot uz jautājumiem.

Skolēni saņem saziņas situāciju aprakstu, kurš ietver sevī sarunas tēmu, mērķi, pozīcijas/nostājas aprakstu, atslēgvārdus, sarunas pieturpunktus. Atbilstoši tēmai, piedāvātajai pozīcijai un atslēgvārdiem skolēni 5 minūšu laikā sagatavo līdz 2 minūtēm garu runu. Pēc tam secīgi prezentē savu viedokli, uzklusa viens otru un veic piezīmes par dzirdēto. Pēc monologrunas skolēniem tiek dotas 2 minūtes, lai sagatavotu 2–3 jautājumus, kas balstīti uz sarunas partnera teikto. Otrās daļas laikā skolēni izmanto sagatavotos jautājumus, lai apspriestu viens otra idejas un iesaistītos sarunā. Sarunas laikā skolēniem arī jāvienojas par kādu ar tēmu saistītu jautājumu. Pēc sarunas skolēni secīgi atbild uz diviem intervētāja jautājumiem.

Ja skolēns piedalās runāšanas daļā pāri ar skolotāju, skolotājs veic visas skolēnam paredzētās darbības. Biļetes izvēle skolēnam notiek no pieejamā biļešu komplekta. 2025. gada eksāmenā netiek piedāvāts intervētājam paredzētais teksts monologrunai.

Detalizēts katras daļas uzdevumu apraksts apkopots 4.-7. tabulā

4. tabula. Eksāmena lasīšanas daļas saturs un uzbūve

Standarta SR kods	Tekstu veidi (iedevums)	Pārbaudāmā valoddarbība/prasme	Uzdevumu veidi (atdevums)
VS.9.1.1.1 VS.9.1.1.3. VS.9.1.1.8 VS.9.2.1.2. VS.9.2.1.3. VS.9.2.1.5. VS.9.3.1.5. VS.9.4.1.	4–5 īsi dažādi eksāmena uzdevuma mērķim adaptēti rakstveida teksti: sludinājums, paziņojums, e-pasts, raksta fragments utt.	Dažāda veida īsu tekstu izpratne, analīze, nepieciešamās informācijas salīdzinājums. Tekstu caurskatīšana un pārlesīšana teksta būtības, funkcijas un vēstījuma izpratnei: teksta detaļas, izteiktās domas, viedokļi, galvenā doma, teksta nolūks un mērķi.	Dažādu veidu uzdevumi: • daudzizvēļu uzdevumi; • vērtējuma izvēles uzdevumi; • teksta papildināšanas uzdevumi; • savietošanas uzdevumi; • īsas atbildes.
	Dažādi eksāmena uzdevuma mērķim adaptēti rakstveida teksti: stāstījums, apraksts, skaidrojošs vai informatīvs teksts utt. (piemēram, raksts, buklets, blogs, ziņas, daiļliteratūras fragments, intervija, kāds šķirklis enciklopēdijā, instrukcija).	Garāka teksta satura izpratne un analīze. Teksta caurskatīšana un pārlesīšana teksta būtības, vēstījuma un detalizētas informācijas izpratnei: galvenā doma, cēloņi un sekas, secinājumi, viedokļi, nozīmīgākie satura punkti, konkrētā informācija.	
		Garāka teksta saistījuma un organizēšanas paņēmienu izpratne un analīze. Lasīšana teksta satura, struktūras un tekstā iekļauto elementu saskaņotības izpratnei: dažādu tekstu uzbūves principi, sakarības un notikumu secība tekstā, teksta saistījumu veidi.	

5. tabula. Eksāmena klausīšanās daļas saturs un uzbūve

Standarta SR kods	Tekstu veidi (iedevums)	Pārbaudāmā valoddarbība/prasme	Uzdevumu veidi (atdevums)
VS.9.1.1.1. VS.9.1.1.3. VS.9.1.1.8. VS.9.2.1.2. VS.9.2.1.5. VS.9.3.1.5. VS.9.4.1.	Dažādi īsi autentiski un eksāmena uzdevuma mērķim adaptēti ieraksti: sludinājums, ziņas, paziņojums, intervija utt. (kopā līdz 3 min). Atskaņo divas reizes.	Dažādu izteikumu konteksta, nozīmes un funkcijas izpratne, salīdzinājums un analīze. Klausīšanās izteikumu galvenās domas, funkcijas un nolūku izpratnei.	Dažādu veidu uzdevumi: • daudzizvēļu uzdevumi; • vērtējuma izvēles uzdevumi; • savietošanas uzdevumi; • informācijas pārnese uzdevumi: piemēram, kopsavilkuma, piezīmju papildināšana; • atvērtie jautājumi.
	Dažādi autentiski un eksāmena uzdevuma mērķim adaptēti ieraksti (monologruna/dialogruna), piemēram, radio raidījums, ziņas, stāstījums, prezentācija, saruna, diskusija utt. (ap 3 min katrs). Atskaņo divas reizes.	Vienkāršas sarunas/runas klausīšanās, izpratne un analīze. Klausīšanās galvenās domas, galveno jautājumu, nolūku, mērķu, faktu, pausto viedokļu, attieksmes izpratnei.	
		Teksta satura izpratne un informācijas pārveidošana. Klausīšanās svarīgākās faktiskās informācijas iegūšanai un izmantošanai.	

6. tabula. Eksāmena rakstīšanas daļas saturs un uzbūve

Standarta SR kods	Tekstu veidi (iedevums)	Pārbaudāmā valoddarbība/ prasme	Uzdevumu veidi (atdevums)
VS.9.1.1.5. VS.9.1.1.8. VS.9.2.1.6. VS.9.2.1.7. VS.9.3.1.4. VS.9.3.1.7. VS.9.3.1.8. VS.9.4.1.	Saziņas situācijas apraksts (mērķis, konteksts, mērķauditorija) un iedevums (piemēram, e-pasts, sludinājums, piezīmes, viedokļi utt.).	Iegūtās informācijas apkopošana un nodošana atbilstoši saziņas situācijai un mērķauditorijas vajadzībām. Pieredzēto notikumu, attieksmju, emociju, domu, viedokļu, uzskatu, plānu utt. apraksts, skaidrojums un pamatojums rakstveidā.	Saistīts un secīgs teksts (piemēram, apraksts, stāsts, raksts, personiskā vēstule utt.), ievērojot piedāvātās saziņas situācijas kontekstu (aptuveni 200 vārdus).

7. tabula. Eksāmena mutvārdu daļas saturs un uzbūve

Standarta SR	Tekstu veidi (iedevums)	Pārbaudāmā valodarbība/prasme	Uzdevumu veidi (atdevums)
VS.9.1.1.2. VS.9.1.1.4. VS.9.1.1.5. VS.9.1.1.7. VS.9.1.1.8. VS.9.1.1.9. VS.9.1.1.11. VS.9.2.1.1. VS.9.3.1.7. VS.9.4.1.	Skolēni saņem saziņas situācijas aprakstu: sarunas tēma, mērķis, nostājas apraksts, atslēgvārdi, sarunas pieturpunkti.	Mijiedarbība informācijas nodošanā. Saziņas kontekstā sniedz informāciju, pauž attieksmi, pauž un noskaidro viedokli, runā izsaka pārliecinošu pamatojumu.	Strukturēta saruna par doto tematu, lai piedāvātu sarunas biedram savu situācijas risinājumu un panāktu vienošanos. Skolēni izsaka viedokli par savu situācijas risinājumu, noformulē un uzdod jautājumus, kas saistīti ar sarunas partnera viedokli, panāk vienošanos par kādu jautājumu situācijā. Pēc sarunas skolēni atbild uz skolotāja/intervētāja jautājumiem. (gatavošanās laiks monologrunai – līdz 5 min, dialogam – 2 min; runāšanas laiks monologrunai – līdz 2 min katram skolēnam, dialogam – 3 min; intervētāja jautājumi)

4. Centralizētā eksāmena piekļuves nosacījumi

Eksāmenam netiek izvirzīti noteikti piekļuves nosacījumi.

5. Nepieciešamo resursu nodrošinājums

Audio atskaņotājs vai datortehnika, kas nodrošina klausīšanās daļas audio ieraksta atskaņošanu katrā telpā. Mutvārdu daļas norisei nepieciešama datortehnika un Valsts izglītības satura centra izstrādātā ieraksta programmatūra 2025. gadam, lai veiktu skolēnu atbilžu audio ierakstu un vērtējuma ievadīšanu VPS.

6. Vērtēšanas kārtība un kritēriji

Eksāmena daļās, kuras pārbauda uztveres (klausīšanās un lasīšanas) darbības, vērtē izvēlētās un ierakstītās atbildes. **Katra pareiza atbilde – viens punkts.** Vērtē rakstītā teksta saturu, nevis formu, piemēram, pareizrakstības kļūdas, kuras nerada pārpratumus un nemaina vārda nozīmi, neņem vērā. Savukārt citu valodas elementu izmantojumu, kas sniedz saturiski pareizu atbildi, ņem vērā.

Rakstīšanas un runāšanas uzdevumu izpilde tiek vērtēta saskaņā ar izstrādātajiem kritērijiem (1., 2. pielikums).

Skolēna iegūto punktu summu katrā daļā un iegūto punktu summu visā darbā izsaka procentos no maksimāli iespējamā punktu skaita. Vidēji 20% eksāmenā iekļauto testelementu reprezentē minimālo prasību kopumu – uztveres darbību pārbaudē demonstrē prasmi atrast un saprast nepieciešamo informāciju vienkāršos tekstos, uztvert tekstu mērķi, galveno domu. Producēšanas darbību pārbaudē rakstīšanas daļā veido vismaz 50 vārdu garu tekstu, kurā sniedz vispārīgus, daļēji ar uzdevuma nosacījumiem saistītus apgalvojumus, izmantojot vienkāršas iegaumētas frāzes; runāšanas daļā, izsakot viedokli, sniedz galvenokārt atsevišķus apgalvojumus, uztur sarunu ar intervētāja palīdzību, atbild uz dažiem jautājumiem, izmantojot atsevišķus vārdus un vienkāršas frāzes.

Atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumiem Nr. 747 “Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem” 27.¹2. punktam – valsts pārbaudes darbā vērtējums nav iegūts, ja darba kopvērtējums 2024./2025. mācību gadā ir mazāks nekā 15 procenti.

Skolēni, kuri demonstrē atbilstošu valodas prasmju līmeni eksāmenā, saņem apliecinājumu par valodas apguves līmeni B1 saskaņā ar Eiropas kopīgajām pamatnostādnēm.

7. Palīgīdzekļi, kurus atļauts izmantot centralizētā eksāmena darba laikā

Eksāmenā nav paredzēts izmantot palīgīdzekļus.

Pie izglītojamajiem un personām, kuras piedalās eksāmena nodrošināšanā, no brīža, kad viņiem ir pieejams eksāmena materiāls, līdz eksāmena norises beigām nedrīkst atrasties ierīces (planšetdators, piezīmjdators, viedtālrunis, viedpulkstenis u. c. saziņas un informācijas apmaiņas līdzekļi), kuras nav paredzētas Valsts pārbaudes darbu norises darbību laikos.

Pielikumi

1. pielikums. Rakstīšanas daļas vērtēšanas kritēriji (20 punkti)

Vērtēšanas kritēriji*	Snieguma apraksts, punkti					
Saturs un uzdevuma izpilde	Teksts neatbilst uzdevuma nosacījumiem./ Teksta apjoms nesasniedz 50 vārdus.	Sniedz vispārīgus apgalvojumus, kuri ir daļēji saistīti ar uzdevuma nosacījumiem, pārsvarā pārrakstot iedevuma tekstu.	Daļēji uzdevuma nosacījumiem atbilstošs teksta saturs, atbilde nav pamatota. Iespējama atkārtšanās vai novirze no uzdevuma nosacījumiem.	Pārsvarā uzdevuma nosacījumiem atbilstošs teksta saturs, pamatojot savu viedokli ar atsevišķiem piemēriem. Iespējama atkārtšanās vai novirze no uzdevuma nosacījumiem kādā no satura punktiem.	Uzdevuma nosacījumiem atbilstošs teksta saturs, pamatojot savu viedokli ar atbilstošiem piemēriem.	Uzdevuma nosacījumiem un saziņas situācijai pilnībā atbilstošs teksta saturs, izvēršot un pamatojot savu viedokli ar atbilstošiem piemēriem.
Organizācija un tekstveide		Tekstu veido daži savstarpēji saistīti teikumi. Dalījums rindkopās nav ievērots. Domas virzība dažviet nav uztverama.	Uzdevumam daļēji atbilstošs teksta noformējums. Teksts ir daļēji saistīts. Dalījums rindkopās tikai daļēji atbilst teksta uzbūves principiem un satura izklāstam.	Uzdevumam pārsvarā atbilstošs teksta noformējums. Teksts ir pārsvarā saistīts, izmantojot biežāk lietotus saistītātvārdus. Dalījums rindkopās pārsvarā atbilst teksta uzbūves principiem un satura izklāstam.	Uzdevumam atbilstošs teksta noformējums. Teksts ir skaidrs un saistīts, izmantoti dažādi saistītātvārdi. Dalījums rindkopās atbilst teksta uzbūves principiem un satura izklāstam.	Uzdevumam atbilstošs teksta noformējums. Teksts ir skaidrs, loģisks un saistīts, mērķtiecīgi izmantoti saistītātvārdi. Dalījums rindkopās un to saistījums pilnībā atbilst teksta uzbūves principiem un satura izklāstam.
Valodas līdzekļu (vārdu krājuma un gramatisko struktūru) daudzveidība		Ļoti ierobežoti valodas līdzekļi, izmanto vienkāršas, iegaumētas frāzes.	Ierobežots savu vārdu krājums, izmanto iegaumētas frāzes un vienkāršas gramatiskās struktūras, kuras bieži atkārtojas.	Pietiekams vārdu krājums, lai izteiktos vienkāršā veidā, lietojot gramatiskās pamatstruktūras.	Uzdevuma izpildei un komunikācijai piemērots, pietiekami bagāts vārdu krājums, dažreiz tiek lietotas sarežģītākas gramatiskās struktūras.	Pārliecinošai uzdevuma izpildei un skaidrai komunikācijai atbilstošs un bagāts vārdu krājums, tiek lietotas arī sarežģītākas gramatiskās struktūras.
Valodas lietojuma pareizība un precizitāte (leksika, gramatika un pareizrakstība)		Valodas lietojums ir kļūdainš un traucē uztvert domu.	Valodas lietojums bieži ir kļūdainš un dažreiz traucē uztvert domu.	Biežāk izmantoto valodas līdzekļu lietojums ir diezgan pareizs, kļūdas pārsvarā netraucē saprast rakstīto.	Valodas lietojums ir pārsvarā precīzs, dažas nesistemātiskās kļūdas netraucē saprast rakstīto.	Valodas lietojums ir precīzs, dažas kļūdas sarežģītākās struktūrās netraucē saprast rakstīto.
	0 punkti	1 punkts	2 punkti	3 punkti	4 punkti	5 punkti

*Pēc eksāmena norises vērtēšanas kritērijus eksāmena vērtēšanas komisija var precizēt.

2. pielikums. Runāšanas daļas vērtēšanas kritēriji (25 punkti)

Vērtēšanas kritēriji		Snieguma apraksts, punkti					
Uzdevuma izpilde (10 punkti)	Monologruna (saistījums, pamatojums)	Nolasa uzdevuma tekstu, atslēgvārdus vai savus pierakstus.	Ietver dažus uzdevuma nosacījumus. Izteiktais viedoklis ir daļēji saprotams. Sniedz galvenokārt atsevišķus apgalvojumus.	Daļēji izpilda uzdevuma nosacījumus. Izteiktais viedoklis ir daļēji saprotams, saistīts ar uzdevumā piedāvāto informāciju.	Pārsvārā izpilda uzdevuma nosacījumus. Izteiktais viedoklis ir saprotams un daļēji pamatots.	Izpilda visus uzdevuma nosacījumus. Izteiktais viedoklis ir skaidrs un pamatots ar atbilstošiem piemēriem. Runa pārsvārā ir saistīta un strukturēta.	Pilnībā izpilda visus uzdevuma nosacījumus. Izteiktais viedoklis ir skaidrs, izvērsti un pamatots ar saziņas situācijai atbilstošiem piemēriem. Runa ir saistīta un strukturēta.
	Mijiedarbība informācijas nodošanā (jautājumu uzdošana, izpratne, sarunas uzturēšana, atbildes uz sarunas biedra un intervētāja jautājumiem)	Nesniedz atbildi uz jautājumiem, neiesaistās sarunā vai atbild uz jautājumiem ar "jā/nē".	Ietver dažus uzdevuma nosacījumus. Spēj uzturēt sarunu tikai ar intervētāja palīdzību. Atbild uz dažiem jautājumiem, izmantojot vienkāršas frāzes.	Daļēji izpilda uzdevuma nosacījumus. Daļēji spēj uzturēt sarunu. Sniedz dažas īsas un vienkāršas atbildes, izmantojot iegaumētas frāzes.	Pārsvārā izpilda uzdevuma nosacījumus. Uzdo dažus jautājumus. Spēj uzturēt sarunu vienkāršā veidā. Atbild uz jautājumiem, sniedzot īsas un vienkāršas atbildes.	Izpilda visus uzdevuma nosacījumus. Uzdo jautājumus. Iesaistās sarunā un uztur to. Atbild uz visiem jautājumiem, sniedzot atbilstošas atbildes.	Pilnībā izpilda visus uzdevuma nosacījumus. Uzdo atbilstošus jautājumus. Aktīvi iesaistās sarunā un uztur to. Pārliecinoši atbild uz visiem jautājumiem, sniedzot izvērstas atbildes.
Vārdu krājums, gramatika, valodas plūdums un izruna (15 punkti)	Valodas bagātība (valodas apjoms, diapazons)	Valodas lietojums nepietiekams, lai novērtētu.*	Lieto tikai elementārus vārdus un vienkāršas frāzes, lai mēģinātu noformulēt domu.	Lieto ierobežotu vārdu krājumu. Bieži atkārto vienas un tās pašas frāzes, lai izteiktos.	Lieto pietiekamu vārdu krājumu, vienkāršus un vienveidīgus izteikumus par tematu, lai izteiktos un uzturētu sarunu.	Izmanto piedāvātajai saziņas situācijai atbilstošus valodas līdzekļus. Lieto pietiekamu vārdu krājumu, lai skaidri izteiktos par tematu un uzturētu sarunu.	Pārliecinoši izmanto piedāvātajai saziņas situācijai atbilstošus valodas līdzekļus. Prasmīgi lieto pietiekami bagātu vārdu krājumu, lai skaidri izteiktos par tematu un uzturētu sarunu.
	Valodas līdzekļu lietojuma pareizība	Valodas lietojums nepietiekams, lai novērtētu.*	Valodas līdzekļu lietojums ir tikai daļēji saprotams.	Izmanto biežāk lietotos valodas līdzekļus ar kļūdām,	Diezgan pareizi izmanto biežāk lietotos valodas līdzekļus, kļūdas	Pārsvārā pareizi lieto dažādus valodas līdzekļus, nedaudzās	Pareizi lieto dažādus valodas līdzekļus. Var pieļaut kļūdas, izsakot sarežģītākas domas un

Vērtēšanas kritēriji		Snieguma apraksts, punkti					
	(gramatiski pareizs un leksiski precīzs valodas lietojums)			kuras dažreiz traucē uztvert teikto.	pārsvarā netraucē saziņai.	kļūdas un pārteikšanās netraucē saziņai.	lietojot sarežģītākas struktūras. Kļūdas netraucē saziņai.
	Valodas plūdums (izrūna, uzsvāri, ritms un intonācija)	Valodas lietojums nepietiekams, lai novērtētu.*	Runā izmanto ļoti īsus, izolētus izteikumus.	Runā ar pauzēm, izmantojot atsevišķus izteikumus. Izrunas kļūdas var traucēt uztvert domu.	Runā saprotami, dažreiz ar vilcināšanos, meklējot vārdus. Izrunas kļūdas pārsvarā netraucē izpratni.	Runā diezgan tekoši un saprotami. Izvēloties piemērotus izteikumus, iespējamās pauzes nevietā. Izrunā iespējamās kļūdas, kas netraucē izpratni.	Runā pietiekami tekoši un saprotami. Izvēloties piemērotus izteikumus, iespējamās pauzes. Izrunā pieļaujamas dažas kļūdas, kas netraucē izpratni.
		0 punkti	1 punkts	2 punkti	3 punkti	4 punkti	5 punkti

* Ja skolēns iegūst 0 punktu abos uzdevuma izpildes kritērijos (Monologruna, Mijiedarbība informācijas nodošanā), kopvērtējumā iegūst 0 punktu, jo valodas lietojums nepietiekams, lai novērtētu. Ja skolēns ir ieguvis vismaz 1 punktu **kaut vienā** no uzdevuma izpildes kritērijiem, tiek vērtēts arī viņa sniegums Valodas bagātības, Valodas līdzekļu lietojuma pareizības un Valodas plūduma kritērijos.

